

Diplomatický podíl Velké Británie na formování nezávislé republiky Uruguay. Lord Ponsonby a britská diplomacie v regionu Río de la Plata v letech 1825–1828

Lukáš Levák

Mgr. Lukáš Levák se narodil roku 1985, je absolventem bakalářského studijního programu historie na FF UK a magisterského studijního programu iberoamerikanistika ve Středisku ibero-amerických studií FF UK. Věnuje se moderním dějinám Argentiny a Uruguaye.

Posudky:

prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc. (Středisko ibero-amerických studií FF UK)
doc. Markéta Křížová, Ph.D. (Středisko ibero-amerických studií FF UK)

Obsah:

1	Úvod.....	2
2	Španělská Banda Oriental	3
3	Dekáda invazí a intervencí	3
4	Provincie Cisplatina	6
5	Výprava 33 orientales a argentinsko-brazilská válka.....	8
6	Británie zprostředkovatelem mírových rozhovorů.....	9
6.1	První kolo neúspěšných jednání	12
6.2	Manuel José García a první návrh prozatímní mírové smlouvy	13
6.3	Lavalleja vojenským diktátorem	15
6.4	Fructuoso Rivera a reconquista Horní Uruguaye	15
6.5	Na cestě k argentinsko-brazilskému vyrovnání.....	16
6.6	Prozatímní mírová smlouva	17
6.7	Pád Dorregovy administrativy	19
7	Estado Oriental del Uruguay	20
8	Závěr.....	21

Abstrakt:

Předložená studie analyzuje diplomatické působení Velké Británie v regionu Río de la Plata v době závěrečné etapy válek za nezávislost španělské Ameriky. Hlavní prostor autor věnuje detailnímu vylíčení diplomatické mise britského zplnomocněnce lorda Johna Ponsonbyho působícího v Buenos Aires a Rio de Janeiro v letech 1825–1828. Diplomatická aktivita Foreign Office přispěla zásadním způsobem k ukončení argentinsko-brazilské války o území Banda Oriental a bezprostředně otevřela cestu k ustavení nezávislého uruguayského státu.

Heuristika pramenů a sekundární literatury na Ibero-Amerikanisches Institut v Berlíně byla prováděna i díky poskytnutí účelového stipendia Univerzity Karlovy, č. j. 2271/A/08.

Abstract:

The study entitled *Diplomatic Participation of Great Britain in the Forming of the Independent Uruguay: Lord Ponsonby and British Diplomacy in the River Plate Region 1825–1828* is the paper that presents and appreciates the diplomatic activity of Great Britain in the region of the River Plate during the last period of the War of Independence of the Spanish America. The principal part of the study analyzes in detail the diplomatic mission of Lord John Ponsonby in Buenos Aires and Rio de Janeiro in 1825–1828 that essentially contributed to termination of the Argentine-Brazilian struggle for Banda Oriental and enabled the establishment of Independent Uruguayan state.

Klíčová slova:

války za nezávislost Latinské Ameriky, Uruguay v 19. století, argentinsko-brazilská válka, Velká Británie a Latinská Amerika – mezinárodní vztahy

1 Úvod

Války za nezávislost Latinské Ameriky představují jedno ze zlomových období nejen v dějinách jihoamerického subkontinentu. Pokud nepočítáme Kubu, Portoriko a oblast Guayan, jejichž koloniální status překonal politické ořesy první třetiny 19. století, završují latinskoamerické osvobozené boje etapu politické emancipace převažující části Ameriky započatou povstáním severoamerických kolonií.

Geneze nezávislého státu Uruguay sdílí s historií vzniku ostatních latinskoamerických států řadu totožných charakteristik. Podobně jako ve většině latinskoamerických regionů, bylo i zde ústředním motivem politické emancipace distancování se od španělské metropole. Dále, stejně jako Paraguay nebo Bolívie, i nezávislá Uruguay vznikla secesí z kdysi jednotného politicko-správního celku španělské koloniální říše. V neposlední řadě taktéž Uruguay provázely již během emancipačního období závažné caudillistické spory předznamenávající politickou nestabilitu v postindependentistickém období.

Vedle sdílených charakteristik disponují ale rané uruguayské dějiny i celou řadou specifíků. Tím zásadním je mnohem větší pestrost rovin postihujících emancipační proces. Vedle základních dvoustranných konfliktních vztahů kreolů s peninsulares, republikánů s monarchisty, případně centralistů s federalisty, charakteristických pro většinu emancipujících se regionů, v uruguayském případě figurují jako významné aspekty ovlivňující dění rovněž diplomatické spory přesahující čistě španělsko-americký prostor. Uruguay je jediným latinskoamerickým státem, do jehož geneze zasáhla takovou měrou portugalská, potažmo brazilská aktivita. Dále je jediným latinskoamerickým státem, k jehož vzniku přispěla významným podílem britská diplomacie. Vystupuje taktéž jako jediný státoprávní celek, o nějž byla svedena během emancipačního procesu Latinské Ameriky válka mezi nástupnickými státy španělské a portugalské koloniální říše, přičemž opomenout nelze ani španělsko-portugalské soupeření o formální svrchovanost nad regionem Bandy Oriental na evropském diplomatickém poli ponapoleonské éry kongresů. Rovina španělsko-

portugalských, argentinsko-portugalských, argentinsko-brazílských a portugalsko-britských, potažmo brazílsko-britských vztahů přímo ovlivňujících dění na levém břehu řeky Uruguay se zdá být, stejně jako bezprostřední diplomatický podíl Velké Británie na vzniku nezávislého státu orientales, aniž bychom předjímalí míru jeho významu, latinskoamerickým unikátem.

2 Španělská Banda Oriental

Roku 1542 zřídil Karel V. místokrálovství Peru. Pod jeho administrativu spadalo rovněž území levého břehu řeky Uruguay. Tato oblast, nazývaná Banda Oriental, se stala roku 1617 územní součástí gobernación Río de la Plata. Pod administrativním dohledem peruánského místokrále zůstala až do roku 1776, kdy bylo vytvořeno místokrálovství Río de la Plata se sídlem v Buenos Aires. Jelikož nebyla Banda Oriental osídlena početnými indiánskými etniky a nedisponovala žádným Španěly ceněným artiklem okamžitého zisku a Španělé se neplavili za oceán proto, aby sami fyzicky pracovali, nýbrž aby zbohatli na zlatých a stříbrných pokladech indiánských říší a práci nativního obyvatelstva, nebyla pro ně Banda Oriental zvláště lákavou destinací. Rozvoj regionu přinesl až extenzivní chov dobytka, započatý v polovině 16. století. Přes ekonomický progres, zapříčiněný exportem kůží a masa, ale populace Bandy Oriental rostla pouze pozvolna. To se negativně odráželo v nízké obranyschopnosti země. Ačkoliv spadalo území Bandy Oriental podle litery smlouvy z Tordesillasu pod svrchovanost španělské koruny, liknavost Madridu v jeho kolonizaci dávala konkurentům široký manévrovací prostor k hospodářskému a mocenskému angažování se na uruguayském území. Roku 1680 tak byla na levém břehu Río de la Plata založena výspa portugalské moci, Colonia del Sacramento. Paradoxně až tato skutečnost dovedla španělský královský dvůr k rozhodnutí založit první město na oceánském pobřeží Bandy Oriental, San Felipe Puerto de Montevideo, a to roku 1726. Problematika svrchovanosti nad portugalskou Colonií byla ale po sérii válek definitivně vyřešena až roku 1777 mírem ze San Ildenfonsa, který přiřkl přístav Španělsku. Je paradoxem dějin, že Montevideo, založené jako geostrategický spojenec Buenos Aires, se stalo po ukončení portugalské přítomnosti v Río de la Plata nástupcem ohrožujícím jeho mocenskou dominanci v regionu.

3 Dekáda invazí a intervencí

Do dění na latinskoamerickém subkontinentu zasáhly na přelomu 18. a 19. století zásadním způsobem okolnosti Velké francouzské revoluce. Španělsko bylo od basilejské smlouvy z roku 1795, respektive smlouvy ze San Ildenfonsa z roku následujícího, spojencem revoluční Francie, což ho řadilo mezi britské protivníky. Za této situace sílily v Británii hlasy tíhnoucí k intervenci do španělsko-amerických držav.¹ Britský první ministr William Pitt ml. se ale i přes nebezpečí, že se o ovládnutí španělských kolonií pokusí Napoleonova Francie, držel rezervovaného stanoviska. I proto nevzešlo rozhodnutí o britské invazi do ústí Río de la Plata z iniciativy vlády, ale ze soukromé aktivity admirála Homea Riggse Pophama, který poté, co roku 1806 dobyl Francouzi ovládané holandské kolonie na mysu Dobré naděje, vyslal do riolaplatské zátoky flotilu s výsadkovými jednotkami. Porteños však nevnímali invazi jako osvobození od útlaku madridské metropole, ale jako její nahrazení londýnským diktátem, a

¹ Proyecto presentado al gobierno por Henry Dundas para realizar una expedición a Hispanoamérica; septiembre de 1786, in: GALLO, K. *Las invasiones inglesas*. Buenos Aires : Editorial Universidad de Buenos Aires, 2004, s. 45.

opakované britské snahy o ovládnutí Buenos Aires a Montevidea v letech 1806–1807 tak skončily neúspěchem. Ríolaplatský nezdar zřetelně ukázal, že pokud by se měla Británie v budoucnu angažovat ve španělské Americe, úspěchu by dosáhla jedině v roli obchodního partnera nebo protektora emancipačních hnutí.² Nový britský ministr války a koloniálních záležitostí, lord Castlereagh, ostatně kladl britské priority na evropský kontinent. Prvořadý cíl spatřoval v porážce revoluční Francie, v souvislosti s Latinskou Amerikou se snažil o zabránění napoleonského pronikání do regionu a o otevření jihoamerických trhů svobodnému obchodu. Nikdy naopak nehodlal aktivně podporovat emancipační hnutí. Primárním cílem Británie nebyla nezávislost Latinské Ameriky, ale svoboda obchodu s ní.

Napoleonský vpád za Pyreneje, v jehož důsledku byl Ferdinand VII. nahrazen na španělském trůnu Napoleonovým bratrem Josefem a portugalský král Jan VI. donucen přesídlit do Brazílie, obrat španělské linie britské zahraniční politiky dokončil. Španělsko, povstávší proti francouzské invazi, se změnilo z nepřítele ve spojence. Vláda vévody z Portlandu si uvědomovala nezbytnost udržování dobrých vztahů s členy protinapoleonské koalice³, a proto odmítla aklamaci Josefa I. Bonaparta španělským králem, uznala Ferdinanda VII. přes jeho internaci legitimním panovníkem a subvencovala junty bojující proti francouzským interventům. Roku 1808 bylo deklarováno britsko-španělské příměří, roku následujícího uzavřela vláda Spencera Percevala se sevillskou centrální juntou smlouvu o přátelství a spojenectví. Roku 1810 prohlásil britský ministr války, Robert Jenkinson, lord Liverpool, že Britové nebudou podporovat kroky, které by vedly ke zpeřtrhání pout mezi Španělskem a jeho koloniemi, a to po dobu, co bude Španělsko spojencem proti Napoleonovi. Dále uvedl, že pro případ, že by bylo Španělsko eliminováno pro otázku zámořských kolonií, se Londýn nebude ucházet o ovládnutí jakékoliv z nich.⁴ Důsledkem britsko-španělského spojenectví bylo také přehodnocení postoje Foreign Office k doposud tolerovaným snahám portugalského krále Jana VI. o expanzi v Río de la Plata.

V Buenos Aires mezitím nespokojenost se španělskou koloniální politikou podnítila 25. května roku 1810 revoluci. Místokrál Baltazar Hidalgo de Cisneros byl sesazen a moci se chopila kreolská junta. Ta se ale nedistancovala od španělských správních orgánů vedoucích guerillovou válku proti francouzským okupantům, pouze se přihlásila k principu rovnocenného postavení v rámci všech orgánů vládnoucích ve jménu Ferdinanda VII. v době jeho internace. Británie za této situace, kdy Buenos Aires nevyhlásilo nezávislost ani nerespektovalo dosavadní formu koloniálního podřízení, tíhla ke španělsko-americkému vyrovnání a chopila se role zprostředkovatele. Jediným výsledkem mnohaletých jednání bylo však pouze podepsání spojenecké smlouvy roku 1814, ve které se Španělsko pro případ liberalizace koloniálního obchodu zavázalo k poskytnutí úplné svobody britským obchodníkům.⁵

Mnohem důležitější se pro bezprostřední vývoj dění v Río de la Plata ukázalo být zpochybnování legitimacy buenosaireské junty vnitrozemskými intendaturami

² Opinión de Lord Castlereagh acerca del objetivo de futura expediciones británicas a Sudamérica; Año 1808, in *ibid.*, s. 69.

³ TEMPERLEY, H.; PENSON, L. M. *Foundations of British Foreign Policy from Pitt (1792) to Salisbury (1902) or Documents, old and new*. Cambridge : Cambridge University Press, 1938, s. 23.

⁴ RYDJORD, J. British Mediation between Spain and Her Colonies: 1811–1813. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 21, č. 1, únor, 1941, s. 30.

⁵ WEBSTER, C. K. Castlereagh and the Spanish Colonies. *The English Historical Review*. Sv. 27, č. 105, leden, 1912, s. 80.

místokrálovství a spory *porteños* s *provincianos*.⁶ Některé regiony totiž květnovou revoluci odmítly, jiné neohodlaly respektovat buenosaireský mocenský centralismus. Vedle rojalastického Horního Peru a Paraguaye zavrhl autoritu Buenos Aires i Montevideo. Jeho guvernér Francisco Javier de Elío byl navíc stoupencem absolutismu a liberalizaci vztahu kolonií s metropolí rezolutně odmítal. Většina obyvatelstva Bandy Oriental ale na rozdíl od něj liberální politiku vítala. Jedním z čelných *orientales*,⁷ který se připojil ke květnové revoluci a spolupráci s Buenos Aires, byl i kreolský důstojník španělské armády José Gervasio Artigas.

Buenos Aires se hodlalo s neposlušnými regiony vypořádat vojenskou silou. Nejinak tomu bylo v případě Bandy Oriental. Když byl Elío roku 1811 drtivě poražen v bitvě u Las Piedras, jeho situace se zdála být bezvýchodná. Požádal proto o pomoc portugalského krále Jana VI.⁸ Rio de Janeiro umně využilo situace a přes britské protesty ještě téhož roku pod formální záminkou zabránění šíření revolučních nepokojů do bezprostředního brazilského sousedství začalo obsazovat levý břeh řeky Uruguay. Buenos Aires, směřující své priority k vynucení loajality Horního Peru, s Elíem sice uzavřelo příměří, montevidejský guvernér dosáhl Pyrrhova vítězství. Portugalská strana totiž ani poté nevyklidila své pozice a naplnily se obavy, že se pokusí o uzurpaci území pod rouškou rojalistické spolupráce. Ke stažení okupační armády donutil Jana VI. nakonec až roku 1812 britský vyslanec lord Strangford, moderující jednání vedoucí k uzavření smlouvy Herrera–Rademaker.⁹

Jedinou stranou, které smlouva nevyhovovala, byli Artigasovi *orientales*. Portugalská evakuace Bandy Oriental pro ně byla pozitivem, ne již však odchod vojsk *porteños*, bojujících proti rojalistickému Montevideu. Artigas, v té době již *primus inter pares* mezi uruguayskými *caudilly*, buenosaireské kroky interpretoval jako zradu revolučních zájmů. Odmítl být nadále podřízeným spojencem a postavil se do čela uruguayských povstalců jako jediný *jefe de los orientales*. Poslední svazky s Buenos Aires zpřetrhal poté, co *porteños* odmítli požadavek vyhlášení nezávislého republikánského konfедераčního státu vnesený do *Instrucciones del Año XIII*¹⁰ i samotnou účast uruguayských delegátů na jednáních prvního ústavodárného kongresu. Mezi Artigasem a Buenos Aires propukla otevřená válka.

Samotný ústavodárný kongres nevyústil ve vyhlášení nezávislosti. Naopak, snahy direktoriátu směřovaly k narovnání vztahů s Madridem,¹¹ přičemž jednou z projednávaných variant bylo i ustavení britského protektorátu nad někdejšími místokrálovstvími.¹² Buenosaireská usmiřovací

⁶ Historiografii je termín *provincianos* užíván pro pojmenování riolaplatských provincií oponujících centralistické politice Buenos Aires, označované i termínem *porteñismo* (*porteñismo* = *centralismo*).

⁷ Termínem *orientales* je označováno obyvatelstvo Bandy Oriental.

⁸ SEGRETI, C. S. A. "Un caos de intrigas" (*Estrategia británica, maquinaciones lusitanas, desconcierto español y acción revolucionaria en el Río de la Plata 1808–1812*). Buenos Aires : Academia Nacional de la Historia, 1997, s. 230–233.

⁹ STREET, J. Lord Strangford and Río de la Plata, 1808–1815. *The Hispanic American Historical Review*. Vol 23, č. 4, listopad, 1953, s. 477–511.

¹⁰ Instrucciones dadas a la Diputación Oriental por la Asamblea Legislativa y Constituyente; 13 de abril de 1813, in: NARANCIO, E. M. *La Independencia*, s. 349–351.

¹¹ F. O. 63/148. Del Vizconde Strangford al Vizconde Castlereagh; Río de Janeiro, diciembre 18 de 1813, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña y la Independencia de la América Latina, 1812–1830, documentos escogidos de los archivos del Foreign Office*. [překlad Guillermo Eduardo Leguizamón] Sv. I. Buenos Aires : Editorial Guillermo Kraft, 1944, s. 122.

¹² HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. I. Buenos Aires : Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1974, s. 213.

politika dokumentuje, v jak kritické situaci se ríolaplatská metropole nacházela. Paraguay a Horní Peru byly již definitivně ztraceny a vnitrozemské provincie Córdoba, Corrientes, Entre Ríos, Santa Fe a Misiones, odmítající vládní centralismus, začaly spolupracovat s Artigasem, který se vedle vnitrozemí Bandy Oriental zmocnil roku 1815 i Montevidea. Vzájemná spolupráce odpůrců buenosaireského centralismu vedla ke vzniku vojenské koalice Federální liga, v rámci níž obdržel Artigas úřad *Protector de los pueblos libres*.

Ríolaplatské provincie byly politicky nejednotné. Na této situaci nezměnilo nic ani vyhlášení nezávislosti Spojených provincií Jižní Ameriky 9. července roku 1816 na kongresu v Tucumánu.¹³ Sřety mezi porteños a provincianos pokračovaly nadále. Panující stav přetrvával i do roku 1819, kdy první argentinskou ústavu odmítli kvůli jejímu centralistickému ladění členové Federální ligy. V této době ale levému břehu řeky Uruguay dominoval již zcela jiný fenomén. Byla jím druhá portugalská invaze do Bandy Oriental.

4 Provincie Cisplatina

Roku 1816 zahájil portugalský král s tichou podporou Buenos Aires druhou invazi do Bandy Oriental. Dosavadní neúspěchy při potlačování Artigasova federalismu vedly porteños k využití zájmů dynastie Bragança proti Federální lize. Buenosaireský direktoriát byl ochoten aktivně nevystupovat proti portugalské invazi, a pokud by nepřesáhla vyjednané teritoriální meze, hodlal jí využít k otevření druhé protifederalistické fronty.¹⁴

Na diplomatickém poli byla problematika Bandy Oriental řešena opět za britského zprostředkovatelství. První návrh spočíval na principu setrvání portugalských jednotek na levém břehu řeky Uruguay až do doby, než by byly nahrazeny rojalistickými španělskými oddíly, jež měly čítat minimálně 8 000 mužů.¹⁵ Poté, co by se tak stalo, měl Jan VI. za formálně deklarovanou snahu ochránit Bandu Oriental před pronikáním revolučních myšlenek a osob obdržet finanční kompenzaci ve výši 7 500 000 franků. Pokud by poté španělská expedice nedorazila převzít bezpečnostní záruky nad Montevideem do termínu šesti měsíců po podepsání dohody, finanční odškodnění mělo každý měsíc narůstat o 300 000 franků.¹⁶ Druhý návrh spočíval ve vytvoření vévodství na území Bandy Oriental. Toho by se ujal princ Sebastián, vnuk Carloty Joaquinovy.¹⁷ Jednalo by se o ideální mocensko-dynastické řešení, jelikož princ Sebastián byl po svých rodičích, Marii Tereze, princezně z Beira, a Pedru Carlosovi, potomkem rodu Bragança i Bourbonů. Ani jeden z projektů ale nenalezl v Madridu pozitivní odezvu.

Početně slabší a špatně vyzbrojené Artigasovy oddíly byly mezitím po sérii porážek zatlačeny do hluboké defenzivy. Artigasovi spojenci, guverněři Francisco Ramírez z Entre Ríos a

¹³ ACEVEDO, E. O. *La Independencia de Argentina*. Madrid : Editorial MAPFRE, 1992, s. 140.

¹⁴ FERRAND, L. A. *La Cruzada de los Treinta y Tres*. Montevideo : Ministerio de Educación y Cultura, 1976, s. 18.

¹⁵ F. O. 63/224. Del Conde de Palmella a Castlereagh; Londres, octubre 25 de 1819, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*, s. 270–271. Canning a Stuart; Londres, junio 16 de 1825, in: HERRERA, L. A. de. *La Paz de 1828*. Montevideo : Tradinco S. A., 1989, s. 218–219.

¹⁶ MANCHESTER, A. K. *British Preëminence in Brazil: its rise and decline; a study in European expansion*. New York : Octagon Books, 1964, s. 146.

¹⁷ F. O. 63/212. De Henry Chamberlain al Vizconde Castlereagh; Río de Janeiro, agosto 22 de 1818, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 266–267.

Estanislao López ze Santa Fe, roku 1820 sice porazili v bitvě u soutěsky Cepada buenosaireská vojska a donutili porteños podepsat v Pilar dohodu dočasně uzavírající boje občanské války, Artigas ale ujednání odmítl, protože porušovala jeho úmluvu s Ramírezem, podle níž bylo podmínkou jakéhokoliv vyrovnání s porteños buenosaireské vyhlášení války Janu VI.¹⁸ Artigasův úděl byl tím v té chvíli zpečetěn. Opuštěn spojenci, nemohl po prohrané bitvě u pramenů řeky Tacuarembó přesile nadále vzdorovat a roku 1820 odešel do paraguayského exilu.

Situace orientales byla po Artigasově odchodu bezvýhodná. Většina uruguayských důstojníků byla v té době již zajata, a když kapituloval i *secundo jefe de los orientales* Fructuoso Rivera, načež i vstoupil do portugalských služeb, vrchní velitel portugalské invaze generál Carlos Federico Lecor mohl Janu VI. sdělit, že Banda Oriental je již pacifikována. Východní břeh řeky Uruguay přešel pod svrchovanost nové mocnosti.

Šestnáctého července roku 1821 se sešel v Montevideu *Congreso Cisplatino*. Generál Lecor sice zahájil kongresová jednání prohlášením, že pokud kongres vysloví portugalským zájmům nevyhovující usnesení, bude respektováno, výsledky jednání ale předjímal ani ne tak přítomnost 6 000 vojáků rozmístěných na městských prostranstvích, jako spíše všeobecná krize, v níž se uruguayská provincie po letech revolučních bojů nacházela. Nebylo jiné možnosti než kapitulovat. Šestnáct z osmnácti delegátů odsouhlasilo 19. července obecnou proklamaci o inkorporaci Provincie Oriental do Spojeného království Portugalska, Brazílie a Algarves. Podle podmínek aklamovaných 31. července se Provincia Cisplatina měla stát rovnocenným členem mocnářství dynastie Bragança s právem podržet si stávající zákony, delegovat na zasedání cortesů své reprezentanty, svobodně rozhodovat o hospodářské politice a jmenovat do správních úřadů orientales.¹⁹ Cisplatinský kongres formálně posvětil výsledky portugalské okupace. Lisabonské cortesy ale musely pod nátlakem evropských mocností akt přičlenění Bandy Oriental odmítnout.²⁰

Vývoj událostí na levém břehu řeky Uruguay dále zkomplikoval independentistický převrat v Brazílii. Ihned po vyhlášení její nezávislosti se do té doby jednotná armáda okupující Provincii Cisplatina rozdělila na dva tábory, brazilský *campamento imperialista* pod velením generála Lecora a portugalský *campamento lusitano*, nazývaný také *Voluntarios Reales del Rey*, v čele s brigádním generálem Alvarem da Costa da Souza da Macedo.²¹ Vzhledem k tomu, že Spojené království Portugalska, Brazílie a Algarves, k němuž bylo z rozhodnutí cisplatinského kongresu území Provincie Oriental přičleněno, přestalo jako jednotný politický útvar existovat, dovolávali se orientales svolání všeobecného shromáždění, které by nově rozhodlo o státní příslušnosti Bandy Oriental. Následujícího roku montevidejské cabildo anulovalo usnesení cisplatinského kongresu, přihlásilo se ke státní sounáležitosti se Spojenými provinciemi Jižní Ameriky a vyzvalo Buenos Aires k ochraně svých zájmů.²² Kýžené odezvy ze druhého břehu Río de la Plata se ale nedočkalo. Buenos Aires setrvalo v nečinnosti, a když se k revoluci nepřipojil ani přední *abrasilerado*²³ Fructuoso Rivera, nic

¹⁸ ACEVEDO, E. *Anales históricos del Uruguay*. Sv. I. Montevideo : Editorial A. Barreiro y Ramos, 1933, s. 259.

¹⁹ *Ibid.*, s. 281.

²⁰ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja: La Redención Patria*. Sv. I. Montevideo : Publicaciones de la Comisión Nacional de Homenaje del Sesquicentenario de los Hechos Históricos de 1825, 1975, s. 405–406.

²¹ FERRAND, L. A. *La Cruzada*, s. 86.

²² FERRAND, L. A. *La Cruzada*, s. 89–92, 166–167.

²³ Termínem *aportuguesado*, respektive *abrasilerado* jsou historiografii označováni spolupracovníci portugalské,

nebránilo tomu, aby roku 1824 poté, co portugalské pluky po podepsání příměří nastoupily plavbu do Evropy, generál Lecor obsadil Montevideo a vyhlásil zde platnost brazilské ústavy.

5 Výprava 33 orientales a argentinsko-brazilská válka

Dočasným útočištěm orientales odhodlaných nadále pokračovat v boji proti brazilské nadvládě v Bandě Oriental se stalo Buenos Aires. Zde byly někdejší Artigasovým důstojníkem Juanem Antoniem Lavallejou osnovány plány na zahájení nové etapy osvobozenecých bojů. Výprava 33 orientales zahájila své tažení 19. dubna roku 1825, kdy se Lavallejovy nepočetné oddíly přeplavily na levý břeh řeky Uruguay. O několik dní později v Sorianu deklaroval Lavalleja program expedice. Stejně jako montevidejské cabildo v letech 1822–1823, navázal i on na tradici Artigasova federalismu. Banda Oriental měla být osvobozena od brazilské nadvlády a následně zpětně přičleněna do svazku s ostatními provinciemi Río de la Plata.²⁴

Brzy zaznamenala výprava první úspěchy, načež se řady 33 orientales rozrostly o stovky stoupenců. Nejvýznamnějším z nich byl Fructuoso Rivera, několik let spolupracující s brazilským dvorem. Čtrnáctého června roku 1825 jmenoval Lavalleja ve Villa de la Florida prozatímní vládu, *Gobierno Provisorio de la Provincia Oriental*,²⁵ a vyzval k volbám do prozatímního zákonodárného orgánu, *Sala de Representantes*. Ten poté přijal 25. srpna tři revoluční zákony. První z nich, *Ley de Independencia*, anuloval rozhodnutí cisplatinského kongresu o inkorporaci Provincie Oriental do Spojeného království Portugalska, Brazílie a Algarves.²⁶ Druhý zákon, *Ley de Unión*, avizoval příslušnost Bandy Oriental ke státnímu celku Spojených provincií Jižní Ameriky.²⁷ Třetí zákon, *Ley de Creación del Pabellón*, stanovil podobu vlajky. Jednalo se o trikoloru tvořenou modrým, bílým a červeným pruhem.²⁸ Na závěr zasedání jmenovala sněmovna Lavalleju do úřadu *Gobernador y Capitán General de la Provincia* na dobu tří let. Podle přijatých usnesení mohl guvernér a generální kapitán provincie uzavírat mezinárodní smlouvy pouze ve shodě se sněmovnou reprezentantů. Již následujícího roku byl vytvořen úřad *Gobernador Delegado*, jehož držitel vykonával Lavallejův úřad v době jeho účasti na válečných taženích. Zvolen jím byl Joaquín Suárez.

Institucionální činnost byla provázena úspěchy na válečných bojištích. Dvacátého čtvrtého září roku 1825 triumfoval Fructuoso Rivera v bitvě u Rincón de las Gallinas, o měsíc později dosáhl Lavalleja vítězství v bitvě u řeky Sarandí. Vojenské tažení orientales zlomilo doposud rezervovaný postoj Buenos Aires, které 25. října roku 1825 přijalo *Ley de la Reincorporación a las Provincias Unidas*, prohlašující Provincii Oriental za opětovnou součást ríolaplatského

respektive brazilské okupační mocnosti z řad orientales.

²⁴ FERRAND, L. A. *La Cruzada*, s. 227.

²⁵ Gobierno Provisorio de la Provincia Oriental. Acta de Instalación; Vila de la Florida, junio 14 de 1825, in: PALACIO LEGISLATIVO (coord. gen. Wilfredo Pérez). *Anales Parlamentarios. No. 1*. Montevideo : La Biblioteca, 1978, s. 47–49.

²⁶ Declaración de la Independencia Nacional; Florida, agosto 25 de 1825, in *ibid.*, s. 52–55.

²⁷ Incorporación de la Provincia Oriental a las Provincias Unidas del Río de la Plata; Florida, agosto 26 de 1825, in *ibid.*, s. 57.

²⁸ Pabellón Nacional; Florida, agosto 26 de 1825, in *ibid.*, s. 58–59.

státu.²⁹ Brazilský císař Pedro na to reagoval 10. prosince vyhlášením války.³⁰

S jejím propuknutím zahájila brazilská flotila blokádu ústí Río de la Plata, ale tato více méně defenzivní taktika neslavila úspěch. V námořních bitvách navíc početně slabší buenosaireská flotila dokázala nepříteli konkurovat. Císařské pluky odcházely poraženy i z dalších klíčových střetnutí, jako 20. února roku 1827 z bitvy na pláních Ituzaingó. Pochroumanou reputací brazilské armády nedokázalo pozvednout opětovně ani válečné námořnictvo, které se neúspěšně pokusilo dobýt přístav Carmen de Patagones.

Vstup třetí strany na válečné bojiště měl ale z pohledu orientales vedle svých pozitivních důsledků v podobě vojenských úspěchů i negativní konsekvence. Vztahy mezi Lavallejou a Riverou se začaly zhoršovat. Jejich vzájemný konflikt vyvrcholil ve chvíli, kdy se Rivera postavil proti začlenění uruguayských vojenských sil do argentinského *Ejército Nacional*. Uruguayským oddílům měla podle ujednání velet buenosaireská vláda, přičemž pravomoci uruguayské prozatímní vlády a sněmovny reprezentantů měly být do budoucna omezeny výlučně na ekonomické a administrativní záležitosti.³¹ Rivera proto rezignoval a roku 1826 opustil bitevní scénu. Azyl našel u santafeského guvernéra Estanislaa López.³²

6 Británie zprostředkovatelem mírových rozhovorů

Po vítězství v bitvě u Ituzaingó vyslala buenosaireská vláda do Rio de Janeiro mírovou misi Manuela Josého Garcíi, muže, který před jedenácti lety vyjednával o možnosti invaze portugalských sil do Bandy Oriental na pomoc proti Artigasovi. Role hlavního zprostředkovatele argentinsko-brazilských rozhovorů se chopila Británie, která dlouhodobě sledovala své obchodní zájmy v regionu a před propuknutím konfliktu byla nejvýznamnějším obchodním partnerem Argentiny.³³

O britské zprostředkování při řešení otázky Bandy Oriental se pokoušelo Buenos Aires již roku 1824, kdy hledalo cestu, jak se vyhnout válečnému střetnutí. Jednání s britskou vládou vedl tehdy Manuel José García, který kontaktoval britského konzula v Buenos Aires Woodbina Parishe. Paralelně přímo s Foreign Office jednal i buenosaireský vyslanec v Londýně Manuel Sarratea.³⁴ Podstatou argentinských návrhů bylo brazilské vzdání se Bandy Oriental výměnou za finanční kompenzaci.³⁵ Brazilský císař ale zprostředkování

²⁹ ACEVEDO, E. *Anales*, s. 298–299.

³⁰ VALE, B. *A War Betwixt Englishmen: Brazil Against Argentina on the River Plate 1825–1830*. London : I. B. Tauris Publishers, 2000, s. 12.

³¹ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja: La Redención Patria*. Sv. II. Montevideo : Publicaciones de la Comisión Nacional de Homenaje del Sesquicentenario de los Hechos Históricos de 1825, 1975, s. 34.

³² MANACORDA, T. *Fructuoso Rivera, el Perpetuo Defensor de la República Oriental*. Madrid : Espasa-Calpe, S. A., 1933, s. 108–111, 121.

³³ F. O. 6/4. Robert Montgomery to Woodbine Parish; Buenos Ayres, 29 July 1824, in: HUMPHREYS, R. A. (ed.). *British Consular Reports of the Trade and Politics of Latin America, 1824–1826*. London : Offices of The Royal Historical Society, 1940, s. 35, 60.

³⁴ F. O. 6/10. De Manuel de Sarratea a George Canning; Londres, noviembre 7 de 1825, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*, Sv. I., s. 189.

³⁵ Canning a Stuart; Londres, diciembre 7 de 1825, in: HERRERA, L. A. de. *La Paz de 1828*. Montevideo : Tradinco S. A., 1989, s. 237.

odmítl a propukla válka.

Roku 1826 navázali mírové rozhovory mezi oběma válečnými stranami zplnomocněný vyslanec pověřený vyjednáváním mírové smlouvy lord John Ponsonby, vyslanec v Buenos Aires Woodbine Parish a jeho diplomatický kolega působící v Rio de Janeiro, Robert Gordon. Již na konci roku 1823 byl navíc do postu generálního konzula působícího v Montevideu jmenován Thomas Samuel Hood.³⁶

Levý břeh řeky Uruguay byl pro Británii v mnoha směrech atraktivním regionem. Lord Ponsonby popsal ministru zahraničí Canningovi ekonomický význam Bandy Oriental následovně: „*Banda Oriental je téměř tak rozlehlá jako Anglie, má nejlepší přístav v Río de la Plata, její půda je neobyčejně znamenitá, podnebí má nejlepší v regionu, má dostatek vodních zdrojů, v některých oblastech i dřevin...*“³⁷ Britský interes v řešení uruguayské otázky byl umocněn taktéž strategickými faktory v ústí Río de la Plata: „*Banda Oriental představuje klíč k Río de la Plata a Jižní Americe...*“³⁸ *Salta, jedna z argentinských provincií, a Paraguay poskytují stejné zboží, v některých případech i vyšší kvality, než to, které je do Anglie dováženo z Brazílie. Díky Río de la Plata a řekám, které tvoří její ústí, bychom mohli všechno toto zboží nakupovat za nižší cenu než v Brazílii.*“³⁹

Původní instrukce George Canninga, jimiž byl lord Ponsonby na své cestě do Rio de Janeiro vybaven, hovořily o dvou možnostech mírového řešení. První variantou ujednání bylo stažení brazilských jednotek z území Bandy Oriental a přenechání celého teritoria Buenos Aires výměnou za finanční kompenzaci.⁴⁰ Druhou variantou bylo vynětí Bandy Oriental z nadvlády jedné i druhé mocnosti a vytvoření nového státu na politické mapě Jižní Ameriky, nezávislé Uruguaye, jež měla být podle Canningovy terminologie obdobou evropského hanzovního státu.⁴¹ Tuto variantu začala podle Hoodových referencí brzy podporovat i skupina nejvýznamnějších uruguayských patriotů.⁴² Existovala rovněž možnost přenechání Bandy Oriental jiné mocnosti než Argentině a Brazílii. Tuto variantu zmínil jako nejlepší možné řešení již roku 1818 Henry Chamberlain, tehdejší britský diplomat působící v Rio de Janeiro: „*Přenechání Montevidea pod nadvládou třetí mocnosti je v případě uskutečnění této varianty pro obchod pravděpodobně prospěšnější než je ponechat v moci Buenos Aires nebo Brazílie.*“⁴³ Je otázkou, zda onou třetí mocností měla být Británie, nebo byli za onu *tercera*

³⁶ F. O. 51/1. De George Canning a Thomas Samuel Hood; diciembre 15 de 1823, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 150–151. F. O. 51/2. Borrador de la nota de John Bidwell al Cónsul T. S. Hood...; Foreign Office, 20 de setiembre de 1826, in: BARRÁN, J. P.; FREGA, A.; NICOLIELLO, M. *El cónsul británico en Montevideo y la independencia del Uruguay: selección de los informes de Thomas Samuel Hood, 1824–1829*. Montevideo : Universidad de la República, Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación, Departamento de Historia del Uruguay, 1999, s. 97.

³⁷ F. O. 6/13. De Lord Ponsonby a George Canning; Buenos Ayres, octubre 20 de 1826, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*, Sv. I., s. 224. (Překlad citací ze španělského a anglického originálu proveden autorem.)

³⁸ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, 18 de enero de 1828, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II. Buenos Aires : Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1974, s. 190.

³⁹ Ponsomby a Canning; Buenos Aires, octubre 20 de 1826, in *ibid.*, s. 74.

⁴⁰ Canning a Ponsonby; Londres, marzo 18 de 1826, in *ibid.*, s. 9.

⁴¹ F. O. 6/12. De George Canning a Lord Ponsonby; febrero 28 de 1826, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 195.

⁴² F. O. 51/2. Despacho de T. S. Hood a John Bidwell, donde se informa que entré los hombres „más repetables e importantes“ del bando patriota ha surgido la idea de organizar un partido independentista, a fin de liberarse de brasileños y bonaerenses y establecer una república bajo los principios hanseáticos...; Montevideo, 2 de octubre de 1826, in: BARRÁN, J. P.; FREGA, A.; NICOLIELLO, M. *El cónsul*, s. 99.

⁴³ F. O. 63/212. De Henry Chamberlain al Vizconde Castlereagh; Rio de Janeiro, agosto 22 de 1818, in:

Potencia považování samotní orientales.

Ideu vzniku nezávislé uruguayské republiky každopádně podporovaly nálady rozšířené mezi orientales, které nedlouho po svém příjezdu do Río de la Plata vyzoroval i lord Ponsonby: „*Domnívám se, že orientales jsou podřízeni se Buenos Aires nakloněni stejně tak málo jako podřízení se císaři. Bojují proti Brazilcům, ale ne proto, aby osvobodili svou zemi a poté ji podřídili autoritě Buenos Aires. Pokud vyženou císaře, budou stejně tak náchylní k boji za svou nezávislost na Buenos Aires jako dnes na Brazílii.*“⁴⁴ Je pravdou to, co jsem již několikrát zmiňoval, a to že orientales nenávidí obě strany.“⁴⁵ K možnosti vytvoření suverénní uruguayské vlády se stavěl Ponsonby pozitivně: „*[Orientales] jsou stejně tak dobře vzdělaní jako kdokoliv jiný z Buenos Aires a jsou schopni vytvořit nezávislou vládu, která bude vedena a řízena tak jako kterákoliv jiná z jihoamerických vlád.*“⁴⁶ Vyhlídky na vznik nezávislého státu Uruguay byly poté podle jeho názoru s ohledem na dlouhodobé soupeření porteños s orientales, respektive orientales s brasileños, příznivé, stejně jako vyhlídky na spolupráci orientales s Británií: „*Populace Bandy Oriental sdílí silné národní cítění, stejně, jako odmítá Buenos Aires, odmítá i Brazílii, a k Angličanům cítí větší náklonnost než ke kterémukoliv jinému národu.*“⁴⁷

Od roku 1826, kdy byla v Buenos Aires vyhlášena nová argentinská ústava, začal ideu politické nezávislosti Bandy Oriental prosazovat i Juan Antonio Lavalleja. *Constitución de la República Argentina* byla přijata roku 1826 kongresem Spojených provincií Jižní Ameriky. Jednalo se o ústavu republikánského, ale centralistického charakteru. Provinciální autonomie byla přenesena do pravomocí centrální vlády sídlící v Buenos Aires. Provinciální guverněři měli být jmenováni z vůle prezidenta. Jím ústavodárný kongres 7. února téhož roku zvolil Bernardina Rivadaviu.⁴⁸ Kromě provincií Salta a Tucumán byla ústava ve všech zbývajících provinciích odmítnuta.⁴⁹ Ústavní zákon neshledal sympatie ani u Lavalleji, který společně se svým předním politickým spolupracovníkem Pedrem Trápanim prosazoval politickou emancipaci Bandy Oriental. Trápani uvedl: „*.... Orientales nebudou nikdy šťastní ani spokojení, pokud by měli být ovládáni jinou mocností... mohu se mýlit, ale zkušenost posledních 17 let ukázala, že za těchto nepříznivých okolností nemůžeme být součástí argentinské republiky.*“⁵⁰

Vedle brazilského odstoupení Cisplatiny Argentině a vzniku nezávislé Uruguaye se v zákulisních jednáních objevila i třetí varianta mírového uspořádání. Jednalo se o návrh blíže nespecifikované skupiny montevidejských měšťanů postoupit uruguayské území Británii ve formě její kolonie. O obecně formulovaném návrhu informoval roku 1824 Foreign Office montevidejský konzul Hood. Canning ale zakázal Hoodovi vést na dané téma jakákoliv další

WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 268.

⁴⁴ F. O. 6/13. De Lord Ponsomby a George Canning; Buenos Ayres, octubre 20 de 1826, in: *ibid.*, s. 223.

⁴⁵ Ponsonby a Canning; Buenos Aires, julio 20 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 152.

⁴⁶ F. O. 6/13. De Lord Ponsonby a George Canning; Buenos Ayres, octubre 20 de 1826, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 224.

⁴⁷ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, 18 de enero de 1828, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 190.

⁴⁸ FERNS, H. S. *Gran Bretaña y Argentina en el siglo XIX*. [překlad Alberto Luis Bixio] Buenos Aires : Solar/Hachette, 1966, s. 175.

⁴⁹ Ponsonby a Canning; Buenos Aires, febrero 6 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 117.

⁵⁰ Cit. in SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 88.

jednání.⁵¹ Podle Hoodových pozdějších informací ale přežívala v Montevideu nepočtená skupinka sympatizantů vyslovujících se pro obnovení podmínek britského okupačního režimu z počátku 19. století.⁵²

6.1 První kolo neúspěšných jednání

Lord Ponsonby zahájil svou diplomatickou misi v Rio de Janeiro, kde předložil brazilské vládě Canningovy návrhy. Výhodnost co nejrychlejšího ukončení konfliktu mírovou cestou hájil také argumentem, že pokračování ve válce může poštvat proti Brazílii ostatní republikánské státy Latinské Ameriky. Canning si pohrával s myšlenkou vznesení válečného konfliktu na program jednání panamerického kongresu v Panamě.⁵³ Ačkoliv se tomu tak nestalo, roku 1826 s cílem rychlého ukončení konfliktu upozornila britská strana brazilského císaře, že v případě dlouhodoběji trvající války existuje možnost buenosaireského zažádání o poskytnutí pomoci ze strany jihoamerických republikánských států. Buenos Aires uzavřelo roku 1823 s Velkou Kolumbií *Tratado de Defensa*, na základě čehož se mohlo dovolávat Bolívarovy pomoci.⁵⁴ V době, kdy se generál José Antonio Sucre nacházel s osmitisícovou armádou v Potosí, měl přitom Bolívar svou pomoc Buenos Aires přislíbit.⁵⁵

Brazilský císař ale nabídku mírového vyrovnání odmítl. Své kroky zdůvodnil potřebou zachovat pro Brazílii hájitelné hranice proti argentinským zlodějům dobytka a obchodníkům s kontrabandem a uchránit svou zemi před šířením republikánské ideologie.⁵⁶ Britskému vyslanci poté předložil protinávrh v podobě ponechání Bandy Oriental v brazilské moci s tím, že Montevideo zůstane neutrálním přístavem, tedy přístupným i Buenos Aires, které by, pokud by na podmínky mírového urovnání přistoupilo, bylo osvobozeno od všech celních poplatků.⁵⁷ Vzhledem k tomu, že argentinské oddíly v té době vítězily na všech válečných frontách, ale Rivadavia, plánující v brzké době invazi do jihobrazilské provincie Rio Grande do Sul, císařovy protinávrhy odmítl.⁵⁸ Argentinská vláda vzápětí sdělila, že je připravena přenést mocenský střet i do roviny války mezi republikánskými a monarchistickými principy.⁵⁹

Na počátku roku 1827 tak směřovalo první kolo mírových rozhovorů k neuspokojivému výsledku. Samotný Canning nezdar jednání částečně předpokládal. Bylo mu jasné, že se brazilský císař odmítne vzdát Bandy Oriental, ani ne tak z důvodu jejího samotného území,

⁵¹ F. O. 51/1. De Thomas Samuel Hood a George Canning; Monte Video, abril 22 de 1824; F. O. 51/1. De Lord Francis Conyngham a Thomas Samuel Hood; agosto 6 de 1824, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 155, 161.

⁵² F. O. 51/1. Despacho de T. S. Hood a George Canning...; Montevideo, 31 de enero de 1825, in: BARRÁN, J. P.; FREGA, A.; NICOLIELLO, M. *El cónsul*, s. 69.

⁵³ F. O. 6/12. De George Canning a Lord Ponsonby; marzo 18 de 1826, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 202.

⁵⁴ F. O. 6/9. De Woodbine Parish a George Canning; Buenos Ayres, julio 20 de 1825, in *ibid.*, s. 174.

⁵⁵ Stuart a Canning; Rio de Janeiro, setiembre 28 de 1825, in: HERRERA, L. A. de. *La Paz de 1828*, s. 229. F. O. 13/22. De Henry Chamberlain a George Canning; Rio de Janeiro, abril 22 de 1826, in WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 425.

⁵⁶ Ponsonby a Canning; Rio de Janeiro, agosto 11 de 1826, in HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 45.

⁵⁷ Inhambupe a Ponsonby; Rio de Janeiro, junio 10 de 1826, in HERRERA, L. A. de. *La Paz de 1828*, s. 30–32.

⁵⁸ F. O. 6/11. De Woodbine Parish a George Canning; Buenos Ayres, agosto 3 de 1826, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 212.

⁵⁹ F. O. 6/11. De Woodbine Parish a George Canning; Buenos Ayres, agosto 3 de 1826, in *ibid.*, s. 212–213.

ale proto, že by Buenos Aires ovládlo celé ústí Río de la Plata a tím i koncový bod říčního systému z něj vycházejícího.⁶⁰

Komplikace do diplomatických rozhovorů přinesly také události spjaté s dalším neúspěchem vyjednávání konsenzu ohledně argentinského státoprávního uspořádání. Odpor vnitrozemských provincií vůči nové centralisticky laděné konstituci silně otrásl autoritou Rivadaviovy vlády. Jelikož byly zamítnuty ústavní pořádky země a každá z argentinských provincií opětovně vystupovala jako suverénní politická jednotka, bylo otázkou, zda lze buenosaireskou provinciální vládu považovat za adekvátního partnera pro jednání na diplomatickém kolbišti, jehož stanoviska budou respektovat i ostatní argentinské provincie.⁶¹ V rozhodujících okamžicích britský diplomat nevěděl, na koho se při vyjednávání mírové smlouvy obrátit.

6.2 Manuel José García a první návrh prozatímní mírové smlouvy

Druhé kolo mírových rozhovorů bylo zahájeno v dubnu roku 1827. Porteños byli přesvědčeni, že nezdary brazilských vojsk donutí císaře ustoupit z jeho nesmlouvavých stanovisek. Rivadavia vybavil Manuela Josého Garcíu instrukcemi hovořícími o přenechání Bandy Oriental Argentíně, případně připouštějícími politickou emancipaci Bandy Oriental.⁶² Brazilská strana se však nehodlala uruguayského území vzdát. Na tomto bodě poté ale, paradoxně, mírová jednání neztroskotala! Buenosaireský vyslanec totiž 24. května roku 1827 souhlasil s dohodou, jež stanovovala, že Provincia Oriental zůstane integrální součástí brazilského státu, Spojené provincie Jižní Ameriky budou respektovat *status quo ante bellum*, Buenos Aires vyplatí Brazílii finanční odškodnění za diverzní akce provázené argentinskými piráty, přičemž jediným ústupkem brazilské strany měl být souhlas se svobodnou plavbou po řece Uruguay, již měla po dobu pěti let garantovat Velká Británie.⁶³ Buenos Aires mělo dále předat zpět Brazílii okupovaný ostrov Martína Garcíi.

Motivace Garcíova odklonu od Rivadaviových instrukcí jsou neznámé. V hovoru s Gordonem měl García uvést, že byl přesvědčen, že emancipace Bandy Oriental byla za stávajících okolností nemožná a že vzhledem k tomu, že osud Cisplatiny neměl podle jeho mínění pro Buenos Aires žádný větší význam, obětoval náplň Rivadaviových instrukcí ukončení války.⁶⁴ Ať byl motiv Garcíova jednání jakýkoliv, dohoda vyvolala v Buenos Aires doslova zděšení, protože neodpovídala výsledkům válečných operací, vyznívajících zcela ve prospěch porteños. Prezident se sice v instrukcích vyjádřil ve smyslu: „*vyjednat jakoukoliv předběžnou mírovou smlouvu, která přiblíží konec války*“, ale zároveň za dosažení „*čestných podmínek*“,⁶⁵ což v jeho výkladu představovalo brazilské přenechání Bandy Oriental Argentíně, případně souhlas se vznikem nezávislého uruguayského státu. To García nenaplnil. Rivadavia odmítl ujednání ještě dříve, než tak stihly učinit legislativní orgány, a 25. června roku 1827 smlouvu

⁶⁰ F. O. 6/12. De George Canning a Lord Ponsonby; marzo 18 de 1826, in *ibid.*, s. 198.

⁶¹ Ponsonby a Canning; Buenos Aires, febrero 6 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 116.

⁶² HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. I., s. 79–80.

⁶³ VALE, B. *A War...*, s. 173.

⁶⁴ Gordon a Canning; Rio de Janeiro, junio 8 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 137.

⁶⁵ HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. I., s. 79.

anuloval. Své rozhodnutí doprovodil slovy: „*Uznat legitimitu brazilské dominance v provincii by znamenalo souhlasit s právem conquisty, právem diametrálně odlišným od jediného politického principu Ameriky, práva sebeurčení.*“⁶⁶

Okolnosti Garcíovy mise urychlily pád *unitarios*. Ačkoliv Rivadavia umně využíval dosavadních válečných úspěchů k propagandistické podpoře centralistického systému, u moci jej neudržely. Dva týdny po Garcíově diplomatickém *faux faux* odmítly vnitrozemské provincie centralistickou ústavu. Nedlouho poté přijal kongres prezidentovu demisi a jeho nástupcem zvolil delegáta za buenosaireskou provincii, Vicenteho Lópeze y Planese.⁶⁷ Ten vydržel v čele jednotného státu pouhé dva měsíce. Prezidentský úřad následně zanikl a každá provincie se opět chopila svých výlučných vládních pravomocí. Naštěstí pro vedení mírových rozhovorů vnitrozemské provincie zplnomocnily nového buenosaireského guvernéra Manuela Dorrega, zvoleného z řad *federales*, k vedení zahraniční politiky.

Neúspěch vyjednávání prozatímní mírové smlouvy zhoršil mimo jiné i reputaci Británie. Lord Ponsonby, zprostředkovatel a moderátor rozhovorů, požíval podobně jako García pověsti diplomata zaprodaného Brazílii. John Murray Forbes, severoamerický vyslanec působící v Buenos Aires, zase obviňoval Británii ze snahy mocenského ovládnutí východního břehu řeky Uruguay. Vznik nezávislého státu orientales popsal jako snahu vytvořit „*kolonii v přestrojení [nezávislého státu]*“.⁶⁸

Britská diplomacie však během prvního kola mírových rozhovorů ukázala, že vznik nezávislé Uruguaye nebyl jejím primárním cílem. Tím byla obnova svobodného obchodu v Río de la Plata. Proto lord Ponsonby, Canning a i jeho následovník v nejvyšším úřadu Foreign Office John William Ward, hrabě z Dudley, souhlasili s Garcíovým ujednáním, jehož náplň zcela odporovala původním instrukcím hovořícím o vzniku nezávislé Uruguaye, respektive brazilské evakuaci Bandy Oriental výměnou za finanční odstupné. Canning vyjádřil svůj souhlas v jedné z posledních zpráv před svou smrtí.⁶⁹ Hrabě z Dudley sdělil své souhlasné stanovisko v korespondenci s Gordonem.⁷⁰ Válečný konflikt paralyzující obchodní výměnu byl pro Foreign Office důležitějším aspektem k posouzení než státoporné zájmy orientales.

Británie rovněž nehodlala nikterak mocensky zasahovat do jihoamerických pořádků. Tím naplňovala svou politiku, již nastoupila na počátku druhého desetiletí 19. století. Lordu z Dudley se proto nezamlouvala klauzule objevivší se v návrhu prozatímní mírové smlouvy, hovořící o britské garanci svobodné plavby po řece Uruguay po dobu pěti let.⁷¹ K otázce územní garance ze strany Británie se Foreign Office vyjádřila odmítavě již nedlouho po příplutí lorda Ponsonbyho do Buenos Aires.⁷² Garance představovala pro Londýn závazek a

⁶⁶ Cit. in: ACEVEDO, E. *Anales*, s. 310.

⁶⁷ Ponsonby a Gordon; Buenos Aires, julio 10 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s.141–142.

⁶⁸ John M. Forbes, Secretary of the United States Legation at Buenos Aires, to Henry Clay, Secretary of State of the United States, in: MANNING, W. R. (ed.). *Diplomatic Correspondence of the United States concerning the Independence of the Latin-American Nations*. Sv. I. New York : Oxford University Press, 1925, s. 654.

⁶⁹ Canning a Ponsonby; Londres, octubre 28 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 166.

⁷⁰ F. O. 13/35. Del Conde de Dudley a Robert Gordon; agosto 26 de 1827, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 441.

⁷¹ F. O. 13/35. Del Conde de Dudley a Robert Gordon; agosto 26 de 1827, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 442.

⁷² Ponsonby a Rivadavia; Buenos Aires, setiembre 25 de 1826, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 56.

potenciálně ho vtahovala do eventuálního střetu mezi jihoamerickými státy. Toho se Foreign Office snažila vyvarovat. Její zájmy byly čistě obchodní. Na mocensko-politickém poli hodlala vystupovat neutrálně.

6.3 Lavalleja vojenským diktátorem

Zatímco probíhaly mírové rozhovory, pokračovala i jednání uruguayské sněmovny reprezentantů. Ta zahájila své druhé zasedání na počátku ledna roku 1826 v San José.⁷³ Hlavní náplní činnosti druhé legislatury bylo i posouzení nové argentinské ústavy. Sněmovna uznala 2. února roku 1826 ústavodárný kongres zasedající od 16. prosince roku 1824 v Buenos Aires za legitimní a za nejvyšší státní autoritu Spojených provincií Jižní Ameriky.⁷⁴ Delegáti reprezentující Provincii Oriental na ústavodárném shromáždění ale nebyli s výjimkou trvání na republikánském zřízení vybaveni žádnými požadavky týkajícími se bližší podoby státoprávního uspořádání.⁷⁵ Nebylo přijato žádné usnesení specifikující podmínky, za kterých měla reinkorporace Provincie Oriental do argentinského státu proběhnout. Sněmovna si pouze vyhradila právo odmítnout ústavu. Její posouzení proběhlo na počátku následujícího roku. Sněmovna se při něm odvrátila od principů Artigasova federalismu a 31. března roku 1827 centralistickou konstituci přijala.⁷⁶ Lavalleja však výnos sněmovny odmítl respektovat a po poradě se svými stoupenci podepsal 4. října roku 1827 ve městě Durazno dokument *Acta Oriental*.⁷⁷ Jím prohlásil mandát sněmovních delegátů a zastupujícího guvernéra Suáreze za ukončený a přes vzdor delegátů hájících legitimitu sněmovny její demokratickou volbou se prohlásil dočasným vojenským diktátorem.⁷⁸

6.4 Fructuoso Rivera a reconquista Horní Uruguaye

Po vítězství u Ituzaingó hodlala argentinská armáda proniknout na území brazilské kapitánie Rio Grande do Sul a definitivně zatlačit císařské pluky do defenzivy. Velkého vítězství dosáhl ovšem na počátku roku 1828 jiný vojenský subjekt, armáda Fructuosa Rivery, který se po roce a půl vrátil na uruguayské bojiště. Rivera pobýval od konce roku 1826 v Santa Fe, kde spolu se svým synovcem Bernabém osnoval plán reconquisty historického uruguayského území *Siete Misiones Orientales*, kterého se na počátku 19. století během *Guerra de las Narranjas* zmocnilo Portugalsko. Ihned poté, co se Lavalleja dozvěděl o Riverově tažení, vyslal Manuela Oribeho a svého bratra Juana Manuela Joaquína Lavalleju s rozkazem přivést Riveru živého či mrtvého. Rivera se pokusil o usmíření a dobrovolně nabízel podřízení svých oddílů Lavallejově vrchnímu velení, ale neúspěšně. Zatímco Rivera usiloval o nalezení opětovného *modu vivendi*, Lavalleja usmíření opakovaně odmítal a tíhl k definitivnímu odstranění Rivery. Rivera se ovšem Lavallejovou nevráživostí nenechal od plánovaného podniku odradit. V dubnu překročil řeku Ibicuy a vpadl na brazilské území. Během 21 dní

⁷³ Junta de Representantes – Composición; San José, enero 19 de 1826, in: PALACIO LEGISLATIVO (coord. gen. Wilfredo Pérez). *Anales Parlamentarios. No. 1*. Montevideo : La Biblioteca, 1978, s. 77–78.

⁷⁴ Congreso de las Provincias Unidas del Río de la Plata – Reconocimiento como la Suprema Autoridad del Estado; San José, febrero 6 de 1826, in: PALACIO LEGISLATIVO. *Anales Parlamentarios*, s. 79–80.

⁷⁵ Formas de Gobierno de la Provincia; San José, julio 8 de 1826, in: PALACIO LEGISLATIVO. *Anales Parlamentarios*, s. 114.

⁷⁶ ACEVEDO, E. *Anales*, s. 323.

⁷⁷ NARANCIO, E. M. *La Independencia de Uruguay*. Madrid : Editorial MAPFRE, 1992, s. 309; ACEVEDO, E. *Anales*, s. 323–324.

⁷⁸ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 82–84.

bylo území sedmi misíí dobyto. Hornouruguayské tažení vylepšilo generálovu reputaci. Ještě roku 1828 byl Rivera z rozhodnutí v té době již zasedajícího uruguayského ústavodárného shromáždění omilostněn a jeho *Ejército del Norte* inkorporováno do jednotné armády.⁷⁹ Rivalita mezi Riverou a Lavallejou se přesto nadále stupňovala a rozdělila uruguayskou společnost na dva caudillistické tábory.

6.5 Na cestě k argentinsko-brazilskému vyrovnání

Zatímco pokračovaly nepřátelské střety, mírová jednání šla k finálnímu rozuzlení. Gordon již v lednu roku 1828 informoval Foreign Office, že Pedro I. se zdá být ochoten připustit vznik nezávislé Uruguaye, že se prozatím pouze neodvážil oznámit své záměry veřejnosti.⁸⁰ Buenosaireský guvernér Dorrego také upustil od nesmlouvavých požadavků. V polovině roku 1828 dosáhla ekonomická krize Buenos Aires vrcholu. Nedostávalo se vojenské výstroje a výstroje a vzhledem k blokádě ani peněz, za něž by bylo možné je nakoupit.⁸¹ Dorrego sdělil, že Buenos Aires svolí s prozatímním ustanovením nezávislé Uruguaye, a to na dobu pěti let, načež měli podle buenosaireského návrhu orientales svobodně, bez nátlaku, rozhodnout o politickém osudu své země.⁸² Ve své podstatě Dorrego souhlasil s britskými návrhy mluvícími ve smyslu úplné nezávislosti. Dorrego svůj úskok v podobě pětileté dočasné existence nezávislého uruguayského státu Ponsonbymu vysvětlil v tom duchu, že pro něj bude snazší obhájit před veřejným míněním krok směřující na první pohled k dočasné emancipaci Bandy Oriental než krok směřující k její emancipaci bezpodmínečné.⁸³

Pedro I. byl k přistoupení na mírové návrhy donucen válečnými neúspěchy. Pozemní operace vyznívaly od samého počátku války ve prospěch protivníka. Námořní blokáda sice plnila svůj účel, ačkoliv protesty Francie a Spojených států amerických donutily Rio de Janeiro k jejímu zmírnění, ale území Bandy Oriental se nacházelo takřka zcela v rukou orientales.

Na konci února roku 1828 předložil císařský dvůr návrh, podle něhož měla být mírová smlouva dojednána. Princip *status quo ante bellum* byl doplněn o vznik nezávislého státního útvaru na území Bandy Oriental, který neměl být do budoucna inkorporován do jiného státního celku. Při evakuaci uruguayského teritoria měla brazilská vojska předat kontrolu nad pevnostmi v Montevideu a Colonii výlučně do rukou samotných orientales, nikoliv porteños.⁸⁴ Z britského pojetí územního vymezení poté vyplývalo, že předjímaný stát orientales vznikne v hranicích území, jež roku 1816 okupovala portugalská armáda.⁸⁵ Dorregova vláda s brazilskými návrhy souhlasila.⁸⁶ Stejně tak Lavalleja, který přislíbil, že nebude usilovat o secesi Rio Grande do Sul z brazilského císařství nebo o spolupráci s rebely

⁷⁹ MANACORDA, T. *Fructuoso Rivera*, s. 130–134; SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 7275; 101–103; 142–143.

⁸⁰ Gordon a Dudley; Rio de Janeiro, enero 17 de 1828, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 185.

⁸¹ REAL de AZÚA, C. *Los orígenes de la nacionalidad uruguaya*. Montevideo : Arca Editorial y Ediciones del Nuevo Mundo, 1990, s. 417.

⁸² Balcarce a Ponsonby; Buenos Aires, enero 26 de 1828, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 192.

⁸³ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, enero 28 de 1828, in *ibid.*, s. 194.

⁸⁴ Gordon a Ponsonby; Rio de Janeiro, febrero 24 de 1828, in *ibid.*, s. 204.

⁸⁵ Ponsonby a Gordon; Buenos Aires, marzo 9 de 1828, in *ibid.*, s. 208.

⁸⁶ Balcarce a Ponsonby; Buenos Aires, marzo 10 de 1828, in *ibid.*, s. 210.

postavivšími se proti císařské autoritě.⁸⁷

Lord Ponsonby z pozorování vývoje veřejného mínění dospěl k názoru, že uzavření mírové smlouvy bude posledním aktem Dorregovy administrativy. Severoamerický diplomat Forbes na adresu mírových jednání a předjímaného vzniku uruguayského státu poznamenal, že se republika vzdává své cti.⁸⁸ Podobného názoru, jak se později ukázalo, byla i jedna z buenosaireských mocenských skupin.

Cesta k ukončení argentinsko-brazílské války a vznik nezávislého státu orientales byla každopádně otevřena, ačkoliv určité pochybnosti přetrvávaly. Zvratů se doposud událo pozhnaně. Brazílská strana byla na případné eventuality připravena. Nasvědčují tomu dokumenty, které předložil generál Lecor ke zhlédnutí britskému vyslanci Fraserovi při příležitosti jeho diplomatické návštěvy brazílského vojenského velení. Text uváděl, že: „v případě, že republika Spojených provincií odmítne jednat o nezávislosti Bandy Oriental, brazílská armáda se spojí s oddíly orientales a donutí ji na tento návrh přistoupit silou. Forma vlády v Bandě Oriental bude poté monarchistická a provincie bude vyhlášena knížectvím, velkovévodstvím nebo vévodstvím.“⁸⁹ Také Dorregova administrativa kalkulovala s náhradním plánem, lépe řečeno, Dorrego se nehodlal Bandy Oriental ani přes uzavření mírové smlouvy do budoucna vzdát.⁹⁰ Jak vypověděl Ponsonby, měl se Dorrego po uzavření mírové smlouvy pokusit využít rozporů mezi Riverou a Lavallejou. Rivera měl být získán pro spolupráci a s jeho pomocí Lavalleja svržen, načež měl Rivera napomoci ke zpětnému připojení Bandy Oriental k Argentině.⁹¹ Za stávající situace se jednalo nejspíš o pouhé Dorregovy spekulace, nepodložené příslibem Riverovy spolupráce, ale budoucí sled událostí ukázal, že soupeření mezi Riverou a Lavallejou bude i se zapojením argentinských subjektů zásadně ovlivňovat vnitropolitický vývoj Uruguaye ve 30. letech 19. století.

6.6 Prozatímní mírová smlouva

Předběžná mírová smlouva byla podepsána 27. srpna roku 1828 v Rio de Janeiro. Za argentinskou stranu signovali dohodu ministr zahraničních věcí Dorregovy administrativy generál Juan Ramón Balcarce a zplnomocněný vyslanec buenosaireského guvernéra generál Tomás Guido, za brazílskou stranu ministr zahraničních věcí markýz de Araçaty a zvláštní vládní vyslanci José Clemente Pereira a Joaquín d'Oliveira Álvarez. Smlouva byla 26. září téhož roku odsouhlasena delegáty celostátního argentinského shromáždění zasedajícího v Santa Fe.⁹² Jednání rozhodujících o osudu Bandy Oriental se neúčastnil žádný vyslanec orientales. Lavalleja byl ale britskými diplomaty o náplni mírové smlouvy informován a se základními principy, tedy vznikem nezávislé Uruguaye, předem vyjádřil souhlas.

Samotná smlouva uváděla, že se brazílský císař vzdá uruguayské provincie a přenechá ji nezávislému vývoji. Obě signatářské strany přitom stanovily, že budou chránit její integritu a

⁸⁷ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, enero 28 de 1828, in *ibid.*, s. 198; Ponsonby a Gordon; Buenos Aires, marzo 9 de 1828; in *ibid.*, s. 207.

⁸⁸ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, abril 5 de 1828, in *ibid.*, s. 220.

⁸⁹ Fraser a Gordon; Buenos Aires, abril 13 de 1828, in *ibid.*, s. 225.

⁹⁰ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, julio 12 de 1828, in *ibid.*, s. 256.

⁹¹ Ponsonby a Dudley; Buenos Aires, julio 12 de 1828, in *ibid.*, s. 256.

⁹² REAL de AZÚA, C. *Los orígenes*, s. 305.

nezávislost až do doby, než bude podepsána definitivní mírová smlouva.⁹³ Další články zavazovaly orientales ke zvolení provizorní vlády, svolání ústavodárného shromáždění a vypracování ústavy s tím, že před přijetím měla být její podoba konzultována jak s Brazílií, tak se Spojenými provinciemi Jižní Ameriky pro případ, že by některý z jejích článků ohrožoval bezpečnost jednoho ze států.⁹⁴ Obě signatářské země měly do lhůty dvou měsíců stáhnout své vojenské oddíly z území Provincia Oriental s výjimkou zredukovaných armádních těles o 1 500 mužích, která měla bez vykonávání jakéhokoliv vlivu dohlížet na bezpečný průběh ústavodárného procesu a garantovat veřejný pořádek až do doby, než bude zvolena prozatímní uruguayská vláda.⁹⁵ Dále byl dohodnut přesný časový plán stažení námořních sil, ukončení blokády a postup propuštění válečných zajatců.⁹⁶ Na závěr měly obě signatářské strany jmenovat zplnomocněnce pověřené vyjednáváním definitivní mírové smlouvy za britského zprostředkovatelství.⁹⁷

Rozporuplného významu s ohledem na nejbližší politický vývoj nezávislé Uruguaye nabývaly pasáže desátého a jedenáctého článku dohody, které postupovaly oběma signatářům smlouvy možnost zasahovat do interního vývoje uruguayského státu po dobu pěti let od přijetí ústavy v případě propuknutí občanské války.⁹⁸

Hlavním bodem projednávání mírové smlouvy byla otázka Riverovými jednotkami okupovaného území Siete Misiones Orientales. Pokud by orientales odmítli svá vojska stáhnout a předat území zpět pod svrchovanost brazilských úřadů, císař by předběžnou dohodu neratifikoval a mírová jednání by ztroskotala.⁹⁹ Rivera sice doprovodil prozatímní mírovou smlouvu hořkým komentářem,¹⁰⁰ Horní Uruguay přesto evakuoval.

Dohoda měla nabýt platnosti 60 dnů po jejím podepsání oběma stranami. Argentinou a Brazílií byla schválena 27. srpna roku 1828, podepsána pak 4. října téhož roku v Montevideu. Argentinská strana se snažila ještě dodatečně získat od Británie garanci svobodné plavby po Río de la Plata, ale neuspěla.

Problematickým aspektem předběžné mírové smlouvy byla otázka hranic nezávislé Uruguaye, jelikož ty nebyly smlouvou explicitně specifikovány. Smlouva zavazovala argentinské jednotky ke stažení na pravý břeh Río de la Plata nebo řeky Uruguay a brazilské k odchodu na hranice císařství.¹⁰¹ Žádné přesné vymezení uruguayských hranic ale smlouva neobsahovala. Jelikož byla navíc Banda Oriental interní součástí místokrálovství Río de La Plata a nikdy na jejím území nebyla vytvořena samostatná intendatura, historické hranice uruguayského území nemohly být brány v potaz. Vymezení hranic s Argentinou bylo přesto snadnější, jelikož neoddiskutovatelnou linii tvořil tok řeky Uruguay. Hranice s Brazílií prošla ale během

⁹³ Texto de la Convención Preliminar de Paz entre el Gobierno de las Provincias Unidas y el Emperador del Brasil, čl. 1–3, in: NARANCIO, E. M. *La Independencia*, s. 369–372.

⁹⁴ *Ibid.*, čl. 4–7.

⁹⁵ *Ibid.*, čl. 12–14.

⁹⁶ *Ibid.*, čl. 15–16.

⁹⁷ *Ibid.*, čl. 17.

⁹⁸ *Ibid.*, čl. 10–11.

⁹⁹ Ponsonby a Lavalleja; Rio de Janeiro, agosto 31 de 1828, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 272–273.

¹⁰⁰ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 136.

¹⁰¹ Texto de la Convención Preliminar de Paz entre el Gobierno de las Provincias Unidas y el Emperador del Brasil, čl. 12–13, in: NARANCIO, E. M. *La Independencia*, s. 369–372.

uplynulého třičtvrtěstoletí velkými proměnami. První přesné vymezení stanovil roku 1777 mír ze San Ildenfonsa, díky němuž si místokrálovství Río de la Plata uchovalo region Siete Misiones Orientales. Během Guerra de las Naranjas ale posunulo Portugalsko hranici na břehy řeky Ibicuy na severu a řeky Yaguarón na východě uruguayského teritoria.¹⁰² Lisabon se tehdy zmocnil jak regionu sedmi misií, tak hraničních pevností San Gabriel de Batoví a Santa Tecla. Přes nové smluvní ujednání z Badajozu roku 1802 poté Lisabon pokračoval v zabírání území i nadále a do roku 1810 byla hranice posunuta až na břehy řeky Cuareim. Artigas začlenil v Instrucciones del año XIII. do nárokovaného uruguayského území všechny regiony, jež Madrid do té doby na Portugalsku ztratil, tedy i hornouruguayské misie a pevnosti San Gabriel de Batoví, Santa Tecla a Santa Teresa. Toto území dobyl na císařských jednotkách roku 1828 Fructuoso Rivera. Conquista regionu sedmi misií byla ovšem anulována prozatímní mírovou smlouvou. Nezávislá Uruguay tak vznikla v hraničním vymezení, které nebylo žádnou, ani předešlou smlouvou nikdy specifikováno. Poslední smluvní vymezení území Bandy Oriental proběhlo po skončení Guerra de las Naranjas. Pokud by tedy Uruguay vznikla v mezích pomyslných historických hranic, severní hranici by tvořila řeka Ibicuy a východní hranici řeka Yaguarón. Posunutí reálné brazilské hranice na severu po řeku Cuareim totiž nebylo nikdy diplomaticky stanoveno. Územněprávní vymezení uruguayského státu spočívalo tedy na velmi křehkých základech.

6.7 Pád Dorregovy administrativy

Podepsání prozatímní mírové smlouvy anulující argentinská vojenská vítězství ještě více oslabilo mandát Dorregovy buenosaireské vlády. Do čela nespokojenců odhodlaných ji svrhnout se postavil veterán San Martínova tažení Juan Galo de Lavalle a 1. prosince roku 1828 v riolaplatské metropoli obsadil Plaza de Victoria. *Decembristas*, jak byli povstalci nazýváni, zvolili Lavalleho novým guvernérem a rozpustili zákonodárny orgán *Sala de Representantes*. Dorrego uprchl do vnitrozemí, kde hledal pomoc u caudillů, ale neuspěl a po porážce v bitvě u Navarro byl popraven.

Vojenský převrat přinesl komplikace do dokončení mírového procesu. Předběžná mírová smlouva explicitně určovala, že její náplň bude potvrzena definitivní mírovou smlouvou. Lavalleho převrat ale opět zpochybnil vymezení kompetencí zahraniční politiky argentinského státu. Dorrego byl po Rivadaviově odstoupení a pádu prezidentského systému k vedení zahraniční politiky státu zplnomocněn ostatními argentinskými provinciemi. Lavalle nikoliv. Ponsonby se obával, že definitivní mírová smlouva podepsaná subjektem k tomu nezplnomocněným bude napadnutelná.¹⁰³ Lavalleho vláda ale definitivní mírovou smlouvu nikdy ani nevyjednala.

Ve stejnou dobu, kdy byl Dorrego popraven, Lavalleho opozice pověřila Estanislaa Lópeze k potrestání a potlačení vzbouřenců. Do čela trestné expedice se postavil Juan Manuel de Rosas, na jehož statcích hledal Dorrego, prchající před pučisty, exil. Rosasova vojska dokázala ve vnitrozemí Lavalleho porazit. Pomoc obdržela i od francouzské flotily admirála Venancourta, který provedl blokádu buenosaireského přístavu. Když se již Lavalle nacházel v mezní situaci, přistoupil na vyjednávání. Ta vyústila v podepsání *Pacto de Cañuelas*. Na jeho základě

¹⁰² KLEINPENNING, J. M. G. *Peopling the Purple Land: A Historical Geography of Rural Uruguay, 1500–1915*. Amsterdam : Centrum voor Studie en Documentatie van Latijns Amerika, 1995, s. 109.

¹⁰³ Ponsonby a Aberdeen; Rio de Janeiro, mayo 23 de 1829, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II., s. 295.

přepustil Lavallo guvernérské křeslo generálu Juanovi Josému Viamontemu, osobě respektované všemi stranami. Zároveň bylo obnoveno zasedání buenosaireského zákonodárského sboru. Sněmovna zvolila za nového guvernéra Juana Manuela de Rosas a poskytla mu rozsáhlé pravomoci s ohledem na nutnost pacifikace provincie i celého státu, který se opět nacházel ve vírech občanské války.

7 Estado Oriental del Uruguay

Lavalleja mezitím souběžně s brazilskou evakuací uruguayského území rezignoval na své dočasné diktátorské pravomoci. Dvacátého druhého listopadu roku 1828 se v San José sešlo ústavodárné shromáždění. Jelikož mezi Riverou a Lavallejou panovala silná rivalita, byla zvažována možnost volby kolektivního výkonného orgánu, později i varianta volby neutrálního „cizince“. Nakonec se ale shromáždění vyslovilo pro generála Josého Rondeaua.¹⁰⁴ Zatímco Rivera byl zvolen do čela jednotného ministerstva vnitra, zahraničních věcí a války, jeho sokovi Lavallejovi shromáždění propůjčilo dohled nad uruguayskou armádou. Na počátku roku 1830 ale Rivera na ministerský post rezignoval a odebral se do vnitrozemí.

Napětí mezi oběma caudillos kulminovalo poté, co ústavodárné shromáždění rozhodlo o rozpuštění Riverovy indiánské kolonie *Bella Unión* a parcelaci jejího teritoria mezi uruguayské kolonisty. Kolonie vznikla nedlouho poté, co se Riverovy oddíly stáhly z okupovaného regionu sedmi misií. Po podepsání prozatímní mírové dohody totiž společně s Riverovou armádou opustilo Horní Uruguay i indiánské obyvatelstvo. Jednalo se přibližně o 8 000 indiánů odmítajících brazilskou nadvládu. Rivera s sebou odvedl i veškerý dobytek a odvezl i všechny movitý majetek z církevních objektů. Na soutoku řek Uruguay a Cuareim poté založil osadu Bella Unión. Když ústavodárné shromáždění rozhodlo o parcelaci půdy nově vzniklé kolonie, Rivera vyzval montevidejskou posádku k opuštění města a odchodu do jeho vojenského tábora. Rondeau podal následně demisi, podle zpráv soudobého tisku ve snaze uchránit svou osobu a vyhnout se odpovědnosti za situaci, kdy ústavodárné shromáždění očekávalo Riverovo tažení na Montevideo a své násilné rozpuštění. Do Rondeauem uvolněného úřadu prozatímního guvernéra byl jmenován Lavalleja.¹⁰⁵ Rivalita mezi Riverou a Lavallejou se nadále stupňovala a země se nacházela na pokraji občanské války. K přechodnému usmíření došlo až 16. června roku 1830.¹⁰⁶

Ve stejný den, kdy uruguayská periodika přinesla zprávy o usmíření, dorazil do Montevidea i souhlas Argentiny a Brazílie s ústavodárným návrhem uruguayského shromáždění. Ústava nezávislé republiky Uruguay byla přijata 10. září roku 1829 a schválena, podle čl. 7 prozatímní mírové smlouvy, zplnomocněnými vyslanci Argentiny a Brazílie 18. července roku 1830.¹⁰⁷ Formálně tím byla završena geneze nezávislého státu. Lord Ponsonby předjímal roku 1826 formu státoprávního zřízení ve smyslu „*aristokratické vlády, která nebude v protikladu s demokratickými principy*“.¹⁰⁸ Umírněná forma demokratické vlády vycházející

¹⁰⁴ ACEVEDO, E. *Anales*, s. 327–339.

¹⁰⁵ *Ibid.*, s. 342.

¹⁰⁶ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 180–181.

¹⁰⁷ ACEVEDO, E. *Anales*, s. 328.

¹⁰⁸ Ponsonby a Canning; junio 6 de 1827, in: HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II. Buenos Aires : Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1974, s. 136.

z omezení pasivního volebního práva majetkovým cenzem byla vtělena i do ústavy uruguayského státu.

Parlament vzešlý z prvních sněmovních voleb zvolil 24. října roku 1830 do úřadu prezidenta republiky Fructuosa Riveru.¹⁰⁹ Lavalleja, nerespektující Riverovo zvolení, inicioval během jeho prezidentského období několik povstání. Interní spory mezi uruguayskými caudilly byly dále umocňovány i událostmi odehrávajícími se v Buenos Aires. Rosasovy perzekuce namířené proti *unitarios* vyvolaly jejich emigraci, přičemž nejpočetnější část směřovala do Montevidea. Když poté Rivera k Rosasovu pobouření povolil argentinským unitaristům vstupovat do uruguayské armády, podrobil jeho sok Lavalleja tento krok ostré kritice.¹¹⁰ Příklon uruguayského prezidenta na stranu argentinských unitaristů postavil Riveru do pozice Rosasova nepřítele, z Lavalleji udělal naopak Rosasova potenciálního spojence. Uruguayské caudillistické soupeření tím dostalo mezinárodní rozměr, který v druhé polovině 30. let 19. století přerostl v *Guerra Grande*, načež byla Uruguay dějištěm válečných střetů až do počátku 50. let 19. století.

8 Závěr

Vznikla idea nezávislé Uruguaye v kabinetech Foreign Office v Londýně? Nebo byla výsledkem ríolaplatského dění od počátku emancipačního období? Byla secese Bandy Oriental výsledkem vlivu britské diplomacie, jež s plánem de facto nárazníkového státu mezi Argentinou a Brazílií vyrukovala během prvního kola mírových rozhovorů? Nebo obrysy nezávislého státu orientales dostaly svou podobu během dlouhodobého soupeření mezi federalisticky smýšlejícími provincianos a vládní centralismus prosazujícími porteños?

Emancipace Bandy Oriental nebyla nikdy cílem politického hnutí prvního jeře de los orientales Josého Gervasia Artigase. Artigas vždy prosazoval sice federalistické, ale integrální uspořádání Spojených provincií Jižní Ameriky. S cílem nezávislosti Uruguaye nepovstalo proti brazilské svrchovanosti ani montevidejské cabildo. Juan Antonio Lavalleja poté sice vkročil v čele dalších 32 orientales na břehy řeky Uruguay se záměrem secese jejího levého břehu, ale secese z brazilského státu, přičemž dané prohlášení následovalo přihlášení se k myšlence jednoty se zbylými ríolaplatskými provinciemi. Kde se tedy zrodil plán vytvoření samostatného uruguayského státu? Reálnou podobu obdržel tento plán v mírových návrzích Foreign Office a Lavallejově politickém programu následujícím odmítnutí Rivadaviovy centralistické ústavy. Ze souhrnného pohledu se ovšem nejeví jako příliš podstatné, kdo dané řešení navrhl jako první. Podstatné jsou okolnosti, které vznik tohoto návrhu zapříčinily. A jimi se zdá být dlouhodobý nesoulad mezi politickými představami orientales na straně jedné a porteños, respektive lusitanos a brasileños na straně druhé.

Federalistický program hájily i další provincie někdejšího místokrálovství Río de la Plata, avšak z různých důvodů nedokázaly svůj proticentralistický boj dotáhnout do konce v podobě vyhlášení nezávislého státu. Vysvětlením se může zdát skutečnost, že s výjimkou Bandy Oriental neměla žádná ríolaplatská provincie přímý přístup k oceánskému pobřeží, tudíž chtě nechtě musela s ohledem na prosperitu najít s Buenos Aires společnou řeč. Výjimkou potvrzující pravidlo byla Paraguay, jež nastoupila cestu nezávislosti i s rizikem, že bude její

¹⁰⁹ SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja*. Sv. II., s. 184.

¹¹⁰ ACEVEDO, E. *Anales*, s. 347.

říční spojnice s Atlantickým oceánem v ústí Río de la Plata blokována porteños. Uruguayská provincie měla ale na rozdíl od ostatních riolaplatských provincií jedinečné zeměpisné předpoklady k mocenskému soupeření s porteños. Díky svému přímořskému položení nebyla na Buenos Aires ničím závislá. To jí poté dávalo předpoklady a v jistém slova smyslu oprávněné sebevědomí ke vzdorování centralistické politice. Zeměpisné rozčlenění jednotného geografického celku riolaplatské pampy říčními systémy Uruguaye a Paraná poté připravilo emancipaci Uruguaye příhodné hraniční podmínky. S ohledem na dlouhodobé soupeření Buenos Aires s Montevideem, započavší již na sklonku koloniální éry a pokračující ve střetu federalistických a centralistických politických konceptů, lze tvrdit, že prvopočátky geneze samostatného uruguayského státu spadají nejen do Artigasova období federalistických válek, ale již do okamžiku založení Montevidea jakožto druhého přístavu v jedné zátocy, druhého obchodního střediska společného vnitrozemí.

Setrvání Bandy Oriental v rámci brazilského státu nebylo z tohoto pohledu zatíženo negativní minulostí. Problematické se však ukázaly být uruguayské tendence k autonomnímu postavení Cisplatiny v rámci jednotného státu, které nekorespondovaly s brazilským konceptem a politickou praxí podřízení uruguayských zájmů zájmům brazilským. Setrvání Bandy Oriental v jednom politickém svazku s Buenos Aires, respektive Rio de Janeiro, bylo dlouhodobě provázeno politickou nestabilitou a s ohledem na pokračující argentinské federalistické války a separatistická povstání propukající v Brazílii by ve střednědobém výhledu nejspíš ještě více prohloubilo vnitřní nestabilitu obou státních celků. Politická emancipace Uruguaye byla naopak klíčem k odstranění napětí a sporných třecích ploch, přičemž již v krátkodobém výhledu přinášela, s ohledem na budoucí dění sice nenaplněný, přesto v teoretické rovině existující, potenciál mírového uspořádání.

Je otázkou, zda by vzhledem k relativně nepočátnému obyvatelstvu Uruguaye přežily emancipační tendence orientales bez pomoci britské diplomacie případný dlouhotrvající konflikt ať v rámci argentinsko-brazilské války, nebo v rámci sporu orientales s brasileños nebo porteños. V posuzování tohoto fenoménu se historik pohybuje ovšem čistě v rovině spekulací ohledně vyčerpatelnosti revolučního potenciálu orientales a jeho schopnosti rezonovat i pod silicím tlakem jej decimujícím. Britská diplomacie proto z tohoto pohledu sehrála na emancipačním procesu uruguayské provincie bezesporu důležitou roli.

Jak již bylo řečeno v jedné z předešlých kapitol, vznik nezávislé Uruguaye nebyl jejím primárním cílem. Jím bylo obnovení obchodní výměny s regionem Río de la Plata. Přesto, zakotvení nezávislé Uruguaye v mezinárodněprávním systému bylo pro Británii velmi příznivé a její kroky tyto kalkulace zajisté determinovaly. Zrod uruguayské republiky přinesl Británii širší spektrum obchodních partnerů na jihoamerickém atlantickém pobřeží, protože vzhledem k buenosaireským centralistickým tendencím existovala reálná hrozba, že při setrvání Bandy Oriental v jednom politickém svazku s Buenos Aires bude montevidejský obchod podřízen buenosaireským potřebám a přístav porteños se zmocní obchodního monopolu pro celý region.¹¹¹ Argentinská strana tak vnímala britskou diplomatickou aktivitu směřující k vyhlášení nezávislého státu Uruguay nejspíš oprávněně jako snahu Foreign Office parcelovat atlantické pobřeží mezi větší počet státních útvarů, které by přinášely rozmanitější tržní podmínky a jejichž existence by znemožňovala monopolizaci obchodních vazeb jedním

¹¹¹ F. O. 51/1. De Thomas Samuel Hood a George Canning; Montevideo, abril 22 de 1824, in: WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña*. Sv. I., s. 156.

nebo dvěma dominantními mocensko-politickými centry.¹¹²

Při hodnocení faktorů majících vliv na vznik nezávislé republiky Uruguay je třeba vyvarovat se majorizujících tendencí, tedy tendencí pokládat některý z faktorů za faktor nejdůležitější. Kořeny nezávislé Uruguaye nelze shledávat v krátkodobém retrospektivním pohledu úzkého vymezení, ale v pohledu charakteru dlouhodobého a širokého, jenž bude zohledňovat jak fenomén diplomatické mise lorda Ponsonbyho, tak fenomén buenosaireského centralismu, respektive ríolaplatského federalismu, nebo v ještě hlubším záběru fenomén existence dvou přístavů v jedné zátocě. Je nezbytné pojímat téma komplexně a brát na zřetel všechny jeho roviny, ačkoliv se některé mohou zdát na první pohled důležitější než roviny jiné. S tímto na paměti lze poté i hledat odpověď na otázku britského diplomatického podílu na vzniku nezávislého státu Uruguay.

Bibliografie

Prameny

BARRÁN, J. P.; FREGA, A.; NICOLIELLO, M. *El cónsul británico en Montevideo y la independencia del Uruguay: selección de los informes de Thomas Samuel Hood, 1824–1829*. Montevideo : Universidad de la República, Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación, Departamento de Historia del Uruguay, 1999.

CONSTITUCIÓN DE LA REPÚBLICA. [online] Dostupné 21. 6. 2008 v 10.05 na WWW: <http://www.parlamento.gub.uy/constituciones/const830.htm>>.

GALLO, K. *Las invasiones inglesas*. Buenos Aires : Editorial Universidad de Buenos Aires, 2004.

HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. II. Buenos Aires : Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1974.

HERRERA, L. A. de. *La Paz de 1828*. Montevideo : Tradinco S. A., 1989.

HUMPHREYS, R. A. (ed.). *British Consular Reports of the Trade and Politics of Latin America, 1824–1826*. London : Offices of The Royal Historical Society, 1940.

MANNING, W. R. (ed.). [*Diplomatic Correspondence of the United States concerning the Independence of the Latin-American Nations*](#). 3 sv. New York : Oxford University Press, 1925.

Obra Selecta: José Gervasio Artigas. Caracas : Biblioteca Ayacucho, 2000. [online] Dostupné 15. 3. 2008 v 18.30 na WWW: <http://www.bibliotecayacucho.gob.ve/fba/index.php?id=97&backPID=103&begin_at=56&tt_products=207>.

¹¹² HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. I., s. 217–218.

PALACIO LEGISLATIVO (coord. gen. Wilfredo Pérez). *Anales Parlamentarios. No. 1*. Montevideo : La Biblioteca, 1978.

TEMPERLEY, H.; PENSON, L. M. *Foundations of British Foreign Policy from Pitt (1792) to Salisbury (1902) or Documents, old and new*. Cambridge : Cambridge University Press, 1938.

WEBSTER, C. K. *Gran Bretaña y la Independencia de la America Latina, 1812–1830, documentos escogidos de los archivos del Foreign Office*. [překlad Guillermo Eduardo Leguizamón] 2 sv. Buenos Aires : Editorial Guillermo Kraft, 1944. (Název originálu *Britain and the Independence of Latin America, 1812–1830*. London, New York [etc.] : Oxford University Press, 1938.)

Literatura

ACEVEDO, E. *Anales históricos del Uruguay*. Sv. I. Montevideo : Editorial A. Barreiro y Ramos, 1933. [monografie na CD-ROM] Assunção, F. (comp.). Colección Clásicos Tavera: Serie I. Iberoamérica en la Historia. CT056. Textos clásicos sobre la historia de Uruguay.

ACEVEDO, E. O. *La Independencia de Argentina*. Madrid : Editorial MAPFRE, 1992.

BARRIOS PINTOS, A. *Historia de la Ganadería en el Uruguay 1574–1971*. Montevideo : Biblioteca Nacional, 1973.

BAUZÁ, F. *Historia de la dominación española en el Uruguay*. Sv. III. Montevideo : Editorial A. Barreiro y Ramos, 1897. [monografie na CD-ROM] Assunção, F. (comp.). Colección Clásicos Tavera: Serie I. Iberoamérica en la Historia. CT056. Textos clásicos sobre la historia de Uruguay.

BETHEL, L. (ed.). *The Cambridge History of Latin America*. Sv. III. *From Independence to c. 1870*. Cambridge : Cambridge University Press, 1985.

FERRAND, L. A. *La Cruzada de los Treinta y Tres*. Montevideo : Ministerio de Educación y Cultura, 1976.

FERNS, H. S. *Gran Bretaña y Argentina en el siglo XIX*. [překlad Alberto Luis Bixio] Buenos Aires : Solar/Hachette, 1966. (Název originálu *Britain and Argentina in the Nineteenth Century*. Oxford : Clarendon Press, 1960.)

GIBERTI, H. C. E. *Historia Económica de la Ganadería Argentina*. Buenos Aires : Editorial Raigal, 1954.

GLEIJESES, P. The Limits of Sympathy: The United States and the Independence of Spanish America. *Journal of Latin American Studies*. Sv. 24, č. 3, říjen, 1992, s. 481–505. [online] Dostupné 16. 4. v 12.41 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/156773>>.

GOEBEL, D. B. British Trade to the Spanish Colonies, 1796–1823. *The American Historical Review*. Sv. 43, č. 2, leden, 1938, s. 288–320. [online] Dostupné 1. 7. 2008 v 10.43 na WWW:

<<http://www.jstor.org/stable/1839720>>.

HERRERA, L. A. de. *La Misión Ponsomby*. Sv. I. Buenos Aires : Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1974.

KAUFMANN, W. W. *British Policy and the Independence of Latin America, 1804–1828*. New Haven : Yale University Press, 1951.

KLEINPENNING, J. M. G. *Peopling the Purple Land: A Historical Geography of Rural Uruguay, 1500–1915*. Amsterdam : Centrum voor Studie en Documentatie van Latijns Amerika, 1995.

LYNCH, J. British Policy and Spanish America, 1783–1808. *Journal of Latin American Studies*. Sv. 1, č. 1, květen, 1969, s. 1–30. [online] Dostupné 26. 3. 2008 v 12.00 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0022-216X%28196905%291%3A1%3C1%3ABPASA1%3E2.0.CO%3B2-6>>.

MANNING, W. R. An Early Diplomatic Controversy between the United States and Brazil. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 1, č. 2, květen, 1918, s. 123–145. [online] Dostupné 11. 3. 2008 v 14.33 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28191805%291%3A2%3C123%3AAEDCBT%3E2.0.CO%3B2-4>>.

MANACORDA, T. *Fructuoso Rivera, el Perpetuo Defensor de la República Oriental*. Madrid : Espasa-Calpe, S. A., 1933.

MANCHESTER, A. K. *British Preëminence in Brazil: its rise and decline; a study in European expansion*. New York : Octagon Books, 1964.

NARANCIO, E. M. *La Independencia de Uruguay*. Madrid : Editorial MAPFRE, 1992.

PLATT, D. C. M. *Latin America and British Trade 1806–1914*. London : Adam and Charles Black, 1972.

PRATT, E. J. Anglo-American Commercial and Political Rivalry on the Plata, 1820–1830. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 11, č. 3, srpen, 1931, s. 302–335. Dostupné 26. 3. 2008 v 13.02 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28193108%2911%3A3%3C302%3AACAPRO%3E2.0.CO%3B2-4>>.

QUESADA, M. S. *La Argentina: Historia del País y de su Gente*. Buenos Aires : Editorial Sudamericana, 2001.

REAL de AZÚA, C. *Los orígenes de la nacionalidad uruguaya*. Montevideo : Arca Editorial y Ediciones del Nuevo Mundo, 1990.

RELA, W. *Colonia del Sacramento: historia política, militar y diplomática 1678–1778*. Montevideo : Academia Uruguaya de Historia, 2006.

RELA, W. *Uruguay. Cronología histórica anotada. Sv. III. Dominación luso-brasileña 1817–*

1828. Montevideo : Editorial Alfar, 1999.

RIPPY, J. F. *Rivalry of the United States and Great Britain over Latin America, (1808–1830)*. New York : Octagon Books, 1964.

ROBERTSON, W. S. The Policy of Spain Toward Its Revolted Colonies, 1820–1823. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 6, č. 1/3, únor–srpen, 1926, s. 21–46. [online] Dostupné 11. 3. 2008 v 14.29 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28192602%2F08%296%3A1%2F3%3C21%3ATPOSTI%3E2.0.CO%3B2-8>>.

ROBERTSON, W. S. The Recognition of the Spanish Colonies by the Motherland. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 1, č. 1, únor, 1918, s. 70–91. [online] Dostupné 11. 3. 2008 v 14.34 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28191802%291%3A1%3C70%3ATROTSC%3E2.0.CO%3B2-3>>.

ROBERTSON, W. S. South America and the Monroe Doctrine, 1824–1828. *Political Science Quarterly*. Sv. 30, č. 1, březen, 1915, s. 82–105. [online] Dostupné 1. 4. 2008 v 10.58 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0032-3195%28191503%2930%3A1%3C82%3ASAATMD%3E2.0.CO%3B2-B>>.

RYDJORD, J. British Mediation between Spain and Her Colonies: 1811–1813. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 21, č. 1, únor, 1941, s. 29–50. [online] Dostupné 8. 4. 2008 v 12.59 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2507518>>.

SALTERAIN HERRERA, E. *Lavalleja: La Redención Patria*. 2 sv. Montevideo : Publicaciones de la Comisión Nacional de Homenaje del Sesquicentenario de los Hechos Históricos de 1825, 1975.

SECKINGER, R. *The Brazilian Monarchy and the South American Republics 1822–1831: diplomacy and state building*. Baton Rouge : Louisiana State University Press, 1984.

SEGRETI, C. S. A. *"Un caos de intrigas" (Estrategia británica, maquinaciones lusitanas, desconcierto español y acción revolucionaria en el Río de la Plata 1808–1812)*. Buenos Aires : Academia Nacional de la Historia, 1997.

SCHURMANN PACHECO, M.; COOLIGHAN SANGUINETTI, M. L. *Historia del Uruguay: Epocas indígena, hispánica y libertadora*. Sv. I. Montevideo : Editorial Monteverde, 1985.

STEWART, W. The Diplomatic Service of John M. Forbes at Buenos Aires. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 14, č. 2, květen, 1934, s. 202–218. [online] Dostupné 26. 3. 2008 v 13.05 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28193405%2914%3A2%3C202%3ATDSOJM%3E2.0.CO%3B2-H>>.

STREET, J. Lord Strangford and Río de la Plata, 1808–1815. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 23., č. 4, listopad, 1953, s. 477–511. [online] Dostupné 11. 3. 2008 v 12.50 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28195311%2933%3A4%3C477%3ALSARDL%3E2.0.CO%3B2-C>>.

STREET, J. *Artigas And the Emancipation of Uruguay*, Cambridge : Cambridge University Press, 1959.

STREET, J. *Gran Bretaña y la independencia del Río de la Plata*. Buenos Aires : Editorial Paidós, 1967.

TEMPERLEY, H. W. V. The Later American Policy of George Canning. *The American Historical Review*. Sv. 11, č. 4, červenec, 1906, s. 779–797. [online] Dostupné 11. 7. 2008 v 6.09 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/1832228>>.

VALE, B. *A War Betwixt Englishmen: Brazil Against Argentina on the River Plate 1825–1830*. London : I. B. Tauris Publishers, 2000.

WADDELL, D. A. G. British Neutrality and Spanish-American Independence: The Problem of Foreign Enlistment. *Journal of Latin American Studies*. Sv. 19, č. 1, květen, 1987, s. 1–18. [online] Dostupné 16. 4. 2008 v 12.24 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/156899>>.

WEBSTER, C. K. Castlereagh and the Spanish Colonies. *The English Historical Review*. Sv. 27, č. 105, leden, 1912, s. 78–95. [online] Dostupné 14. 4. 2008 v 15.20 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/550528>>.

WEBSTER, C. K. Castlereagh and the Spanish Colonies II. 1818–1822. *The English Historical Review*. Sv. 30, č. 120, říjen, 1915, s. 631–645. [online] Dostupné 16. 4. 2008 v 12.23 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/551300>>.

WHITAKER, A. P. *The United States and the Independence of Latin America, 1800–1830*. Baltimore : The Johns Hopkins Press, 1941.

WILLIAMS, J. B. The Establishment of British Commerce with Argentina. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 15, č. 1, únor, 1935, s. 43–64. [online] Dostupné 11. 3. 2008 v 13.28 na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0018-2168%28193502%2915%3A1%3C43%3ATEOBCW%3E2.0.CO%3B2-G>>.

WINN, P. *Inglaterra y la tierra purpúrea. A la búsqueda del imperio económico: 1806–1880*. Montevideo : Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación, 1997.

ZIMMERMAN, A. F. Spain and Its Colonies, 1808–1820. *The Hispanic American Historical Review*. Sv. 11, č. 4, listopad, 1931, s. 439–463. [online] Dostupné 16. 4. 2008 v 12.26 na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2506251>>.

Tento výstup vznikl za podpory Univerzity Karlovy v Praze, Filozofické fakulty z prostředků specifického výzkumu na rok 2009, číslo projektu GRANTY/2009/224126.